

Излази Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
одину 20 франака, на по
одине 10 франака, на чет-
рт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у
плаћеним писмима неко-
средно администрацији "Гл.
Црногорац" на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дописнице шаљу се уредиш-
тву. Рукописи не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме миље.

ЦЕТИЊЕ, 28. Марта.

Дакле потврђује се потпуно она
вијест, коју смо у прошлом броју
овога листа на уводном мјесту наго-
вијестили.

Порта је пристала, с њекиом врло
познатим измјенама које су још у
питању, на приједлог те су јој учи-
њени с црногорске стране у погледу
размјене земљишта, и султан је одо-
брио и потписао већ одлуку турско-
га мини старског вијећа, која се на то
односи.

Да видимо прије свега у чему
се састоји та размјена.

По тој размјени Црна Гора доби-
ја већу сјеверозападну половину
од округа плавско-гусињског. Лини-
ја, коју ту по долици пресијеца, по-
лази од Мокре Платине па иде на
Сјекирицу, Велику и Брезовицу до
Визитора, остављајући сва та мјеста
Црној Гори. Од Визитора пролази
линија мимо Гусиња преко Зелетине
и Липовице до долине Врмоша, иде
том долином до ријеке Цијевне, а по
том ријеком Цијевном до села Срчи.
Одатле прелази и горњем врху хум-
скога блати, обухвата цио Хум, иде
Кастратским и Хотским блатом до
Скадарског језера, прелази ово језеро
право на Горицу Топад, која остаје
Црној Гори, а за тим повући ће се
једном линијом, која још није
тачно одређена, преко Можуре на
Круч, на мору.

Како се види из овога топограф-
ског описа, Црна Гора по тој новој
размјени имала би изгубити од онога
што јој је берлинским уговором дато
само мјеста Плаво и Гусиње са њи-
ховим јужноисточним наслонима на
сјевероарбанашка брда, а добила би
виши дио од округа тог имена. Пре-
ко тога пак имала би Црна Гора да
добије сву десну страну Цијевне до
Срча, па к блату идући сву покрајин-
у Хумску. Мимо то, јасно се иште
у пропозицијама црногорским и пор-
та је на то пристала, да линија према
Подгорици буде тако повучена, како
ће ова варош е околицом својом о-
стати у обезбијеђеној дефензивној по-
зицији.

С овом размјеном може бити
задовољна и једна и друга страна.
Према Црна Гора тек с болом може
подносити што јој се одузимају неке
позиције у Плаву и Гусињу, ипак с
друге стране она прихвата накнаду,
која јој се пружа на другом крају, у
толико радије што при овом послу не
иде ни најмање за циљевима освајач-
ким нити се поводи за разложима
стратегичким (у колико би ови слу-
жили офанзивним смјеровима), него јој
је једино стадо да осигура своје зе-
мљиште од могућих напада и да пружа
народу услове за поспјешан на-
предак у материјалном благостању и
сваковрсном развитку.

Ако се дакле с наше стране у
неком погледу може и жалити за из-
вјесним позицијама у Плаву и Гуси-
њу, ипак је за нас не мали а свакако
оправдани и заслужени добитак, што
смо аквизицијом цијелијех Куча и
цијеле хумске покрајине заокружили
своје новозадобивено земљиште на о-
ној страни и присаједињењем хумски-
јех висова обезбиједили цијелу нитому
Зету и њезину круну варош Подго-
рицу од свих могућих напада с
турске или ма с чије друге стране.
Уз ове нове границе цијела наша
Зета, негдашња колијевка српске др-
жавке, ослобођена је од оног вјечитог
страха, који би је даво догод би

турски низам стојао на Хуму и Диношу.

Турска влада заслужила је да јој
се честита, што је у зрелом схватању
својих сопствених интереса прегнула да
пријеша ово питање на начин, који јој
може прибавити пријатељство Црне Горе.
Ми смо већ у прошлом броју навели
све оне важне моменте, који су, зрело
схваћени, кога свом снагом порадили
на турске државнике, да у овом пита-
њу обрну к поступку предусретљивом и
пријатељском према Црногорцима. Не ће-
мо то овдје опет понављати само-
ћемо у кратко дати израза нашој основ-
ној мисли, да би искрени и лојални
начин поступака на страни порте свагда
нашао пријема на цетињском двору, а
да би то баш у данашње вријеме, па
очиглед општој констелацији у Јевропи,
за саму порту и интересе турске цар-
евине од неопходне нужности било.

Прилика је ево ово најгоднија, да
Турска на самом дјелу посједочи искре-
ност и готовост своју, да живи с Црном
Гором у добријем одношајима. Ми навлаш
велимо: на самом дјелу, јер кад је
ријеч о турским државницима, то се ни
по што не смије изоставити. А? одмах
ћемо рећи за што.

Ми смо горе честитали порти на
овако мудро поступку њеном према
Црној Гори, и изразили смо наде да се
из тога може излићи квисац за раз-
витак трајних и сталних добрих одношаја
између Турске и Црне Горе. Но ми би-
смо морали затајати једну противну стру-
ју осјећања својих, кад би муком преш-
или а да не кажемо, како нас подилази
као нека зебња, да се и овај нови
корак турски, који ми навлаше обраћа-
мо на добру страну, лако може извргну-
ти у познату играчку турске државне
мајсторије.

Није ово првица, да је турска вла-
да показала своју добру вољу и чинила
све могуће концесије, за које се послѣ-
је сви могућим начинима трудила да их
изигра и илузорним учини. Ето нама је
још у живој памети, вако је Турска "дра-
ге воље" уступила Црној Гори исто
Плаво и Гусиње, шта више послала је
и свога газију Муктара да буде на руци
Црногорцима при окупацији тијех окру-
га. Па шта је било у самој ствари? Тур-
ска је фигурисала пред Јевропом као
нека сила пуна поштовања и преда-
ности својој судбини, а влада њена као
лада пуна добре воље и лојалности; и
док је она под том маском крила свој
прави образ и заваравала Јевропу, до-
тле је испод руке радила сама из свијех
смисла на томе, да се осујети не само
њено обећање него и сама јобеза ко-
јом се обвезала пред лицем и судом ци-
јеле Јевропе.

Бојимо се да тако исто и сад не
буде приликом предаје Хума и околине,
— бојимо се не себе ради (нас се
страх не хвата лако) него ради мирнога
расплета овога спора између нас и Тур-
ске, који се ето и овдје дуго развла-
чи. Ако турски државници и сад пођу
трагом својих старијих традиција, ми
смо кадри у напријед ставити прогно-
стички догађајима које предвиђамо да
ће у том случају наступити: Турска ће
и опет стварати арбанашку лигу, гони-
ти Арбанасе на отпор против Црне Го-
ре, додати им храну, чебану и ору-
жје, а пред Јевропом праће руке од све-
га тога, представљаће се невина као од
мајке рођена и деклароваће од при-
лике овако: Ето, ја сам Црној Гори ве-
ликодушно уступила толике покрајине,
но што ћу јој ја, кад ти народи не ће
да иду под њено господарство?

Јако би нам било, ако би Турска и
овом приликом пошла тим путем. Но,

Божја вјера! ови би јој пут био пото-
њи, бар што се нас тиче! Могуће, да
би се нашло у свијету људи а можда и
међу великим силама пријатеља тур-
ских, који би јој и ови пут свјеровали
да истину збора и твори. Међу нама
па и Турском била би у том случају
прекинута свака сваза, и што се дуго-
вјерљивим погађањем није могло докона-
ти, овда би се морало доклати врхом од
чанцара, па што коме Бог ладе!

Ми се још надамо да до тога не
ће доћи и да ће порта у потоњем ча-
су моћи изијерити сав замашј погуби-
ли и опасности, у које би увалила турску
царевину, кад би окренула своју стару
играчку с Црном Гором. Уосталом ми
стојимо спремно за сваки случај, а на-
слон нам је стари непрелобитни град
наш: Црна Гора и јунаци њени!

Важна новост, којој се бар за
сад нико надао није, стиже ове не-
дјеље из Берлина: Бисмарко дао о-
стају.

У телеграму нашем, који о том
збору, наводи се као најближи и не-
посредни повод том кораку државни-
ка од крви и жељеза једно са свијем
узредно и познатно питање, које је
дошло на ред пред савезно вијеће
њемачко: питање о поштанским мар-
кама на новчане упутнице. За љубав
онијема, који имају вољу да вјерују
да је баш расправа о том питању и
исход расправа о њему прави повод
одступу Бисмаркову, додаћемо овдје
ради објашњења, да су се мање др-
жавнице њемачке, кад су гласале про-
тив интереса већих, само својим
правом послужиле које ам ујемчава
изборни закон и пословни ред савез-
ничкога вијећа, те ако су представни-
ци народа од 7 и по милиона надгле-
сали представнике народа од 30 ми-
лиона, кривица лежи у самоме са-
ставу савезничкога вијећа а не у дру-
гом чему.

Али јасно је и сувише да Бис-
марко није одступио због ове сјетнице.
Он, свеомлини канцелар њемачкога
царства, није узмицао ни испред те-
жких батерија парламентарних, управ-
љених против њега. Зна се, да је он
у много тежим и деликатнијим пита-
њима, н. пр. у питањима буџетним,
умно савлађивати јогуство негодне
му већине, а на гласу је Бисмарко и
са куражи своје, која му дозвољава
да се ни најмање не утручава, ако
би баш требало и растјерати са збора
непоћудне оце отаџбине.

Еле кад је он то тако могао чи-
нити до сад у много тежим прилика-
ма, вала даданас би му много мање
сметале поштанске марке да исто так-
но не поступи с њемачким парламен-
том. Ето већ се јавља другим једним
телеграмом из Берлина, да је питома
савезничко вијеће њемачко вољно у-
пустити се поново у претрес питања,
које је тобож дало повод одступу
Бисмаркову, и да је вољно тим новим
претресом прилагодити се погледима
Бисмарковијем.

На кад при свем том, као што се
јавља, Бисмарко ипак остаје при својој
оставци, онда мора бити да се — не-
што друго иза бријег ваља!

И дошта, кад човек отисне поглед
свој са безазленијех марака, које не би
могле наудити ни скрочијем ни осјет-
љивијем каквом министру, па се осврне
дале од њемачке по свијету и уочи оне
нове велике мијене, које се баш сада
извршују у односама и везама велики-
јех сила, само се од себе намеће, да је
Бисмарко могао имати доста јаких раз-

лога да за времена — очисти чувства.

Ту имамо на уму поглавито нове
мијене у односима између Инглешке, Ру-
сије, Францеске и Њемачке.

Избори у Инглешкој теку тако, да
је већ сада скоро изван сваке сумње да
ће пасти Биџонфилд и с њим консер-
вативна странка. На владу моћне кра-
љевине британске доћи ће либералци, а
какав је њихов програм, то се најбоље
види из бесједа вођа либералаца Глед-
стона и других му. Пораз Биџонфилда
а побједа Гледстонова у Инглешкој зна-
чи у обзир на односе инглешке према
Русији толико колико: погодба руско-
инглешка у Азији а споразум у Јевропи.

Русија и Инглешка у погодби и
споразуму како у Јевропи тако и у Ази-
ји могу драмати свијетом, а то ће много
рећи.

Неки листови њемачки и аустриј-
ски много су ликовали недавно због то-
га што је Русија тобож усамљена, изо-
лирана. Нико с њом не ће у савез да
ступи; Францеска је одбила руску по-
пуду за савез; него Италија; а већ го-
тов стоји против Русије моћни савез
аустријско-њемачко-инглешки. Кад дође
вријеме борбе, Русији ништа друго не
остаје него да се испред тијех моћни-
јех противника повуче па траг иза Урала.

Тако су ти листови ликовали при-
је краткога времена.

А како им је данас око срца?
Та иста изолациона, усамљена Руси-
ја данас је сила, око које се обвјају
интереси највишијих сила у Јевропи.
Без потребе да тражи чије пријатељ-
ство, Русија у самој својој сили и моћи
налази поузданог мачца, који без да се
врене са слог мјеста привлачи к себи
много потребите пријатеље.

Така је Русија сама за себе. А ка-
ко ће тек да изгледа у савезу с Глед-
стоновом Инглешком?

То као да се већ осјећа у Берли-
ну, и — због тога одступ Бисмарков.
У Њемачкој данас осјећају више по икад
да без Русије не могу бити. Од Русије
једине (јер од другог кога нема се ра-
шта) може се очекивати, да би у сту-
чају напада с францеске стране могла
спасти Њемачку исто као што јој је по-
могла Русија, кад је она нападала на
Францеску. Русија има данас у шпату
свом и Њемачку и Францеску. У рату
њемачко-францеском, који је неизбежим,
зависе потпуно и Њемачка и Францеска
од Русије. Кома се она наклони, на оној
је страни побједа.

Да је Бисмарку мрска ова зависност
од Русије, то се могло видјети по мно-
гим његовим дјелима и изјавама. Но по
само што му је мрска била та зависност,
него је сад придружио још и друга је-
дна околност која је сву вјероватноћу у
пријатељство и савезништво између Ру-
сије и Њемачке за случај рата с Фран-
цеском свела на нулу. Понашање Бис-
марково на берлинском конгресу било
је такво, да је морало против њега и
његове политике озлоједити све вругове
у Русији. На услуге које је Русија учини-
ла Њемцима у рату францеско-њем-
ачком, Бисмарко је одговорио на бер-
линском конгресу бесприлијерком небла-
годарношћу.

То се Бисмарку у Русији није мо-
гло заборавити. Но Бисмарко, како је
свагда јаке чанре, није се много жестио
ни на то, што је његов благодарни
поступак дао разлог Русији, да Њемач-
ку забиљеже на свој рабаш. Бисмарко
се осврнуо на другу страну, па је на-
шао да може бити и без Руса. План је
његов био да се створи средњејевроп-
ска лига против навале панславизма и
против ранијих умнишља Францесе.

Анцирија Ј. Павловић
Сремским Карловцима
та са два ручна преса,
штампарским и су 50
их слова, старијих и новијих
иралскијех, може се кући
а. вр.
Анцирија је згодна за вагу
давих услова ваља се обрне
имаоу штампарије на Цети-
и Павловићу трговцу у Срему
ма.

ОГЛАС
На
ном ученом и воспитно
у Марбургу (у Штајерској)
помогнут високом и
твом просвјете, почине да
који нијесу вијести високо
и премини течај 1. Априла
очетка нове школске
Септембра. — Одличне
ава, пријатна клима. —
авају из нарочите збоља
ова повиши у Котору,
е шаље их бесплатно
Проф. Петар Рад
управља.

DOEBEL LEIPZIG (Герман)
Фабрикаваат од:
животног и цртачког
аврских:
табла и легистера, кући
пера, кућије за туч.
шестара), куверта за
и писањих књижа.
оваршице од немачких
ешких челичних пера.
е израде у олованах и
фитних таблама.
ВЕР у Stein код Нибурга
овиовици шаљу се бесплатно
(1-3)
ДИЦИОНАРСКА И КОМПЛЕТНА
БАНАТОВИЊА у 18
figesse 4) препоручује
сваковрсног еспапа за
и за подвоз еспапа
оборудом са врло угод
(1-2)
ПОШТАРСКИ
ТИИ РАСПОРЕД
дослака пошта од данас
ошетка Септембра 1880.
НА ПОШТА полази са Цети-
ак, у четвртак и у субо-
до 11 ура у јутро.
из Котора у понедељак
туту. Радавање у 8 ура у јутро.
од стигне на вријеме.
ИЖАНЦА полази са Цети-
дјељу у 6 ура у јутро. Преда-
до 6 ура по подне.
из Котора у понедељак.
ура у јутро.
ТНА ПОШТА полази са Цети-
у, Бар, Даниловград, Никшић
у понедељак, сриједу и
едавање до 11 ура у јутро.
из Ријеке, на Бара, сриједу
из Никшића и Подгорице у
артак и недељу. Радавање
пошта стигне на вријеме.
ИЖАНЦА полази за Рибуну,
град, Никшић и Подгорицу
давање у уторник до 6 ура
и у четвртак. Радавање
по дне.
еларија је сваки дан отворен
12 у јутро а од 4 до 6 по
тиње, 20. Марта 1880.
Управљештво
Кв. црногорске пош

У државној штампарији

За тај план прво је га уднцу ухватио Аустрију — и у Бечу се чинио велик шептач породице савеза аустро-њемачког (или како Маџари веле: маџарско-аустријско-њемачког). По Бисмарку, као мудар човек и добар рачуница, знао је колико је могао вриједити савез с Аустријом, па се потрудио да још којег друга унеца ва своју удницу. Њемачки престолонасљедник био је тога ради у Италији, по Талијанци су свагда имали добар политички инстинкт, па се не дадоше ни овом приликом улловити.

Остао је моћни Албион. У Бечу и Берлину много су спекулисали на савез с Инглешком, и нема сумње да би Виконсфилд (разумије се, као свагда, из чисто инглешких егостичких побуда) ступио у тај савез. Али ево гром из ведра неба: дођоше ибори за парламентарн инглешки, а они пријете да обале Виконсфилда и с њим да разлике све спекулације, њемачко-аустријске на савез с Инглешком и да потпуно осаме Њемачку и Аустрију.

У теком положају, шта је остало Бисмарку који је завдио Њемачку с Русијом а нема да јој приведи приједног савезника без Аустрије, шта му је остало на очиглед моћног савеза инглешко-руског уз који ће пристати и Француска и Италија и све друго и Јевропи и Азији што има да се чему нада од рата? Пред таквом ситуацијом Бисмарку доста пије могао ништа памистичје урадити, него покући се натраг, и тиме отворити пут свом пошљединку, да поправи што је он покварио, т. ј. да надолже стар пријатељство Њемачке с Русијом, и да натајични сачува осамљену Њемачку од напада француских.

По како онда остаје Аустро-угарска?

Није наше да то погађамо.

Политички преглед.

Ибори у Инглешкој у највећем су јуку и заузимају још једнако пажњу цијелога свијета. До сада су либералци у аналито већини. Као што се види из наших телеграма, они већ имају 258 гласова, а конзервативци само 153. Кад се конзервативци приброду и оно 22 гласа те су добили «хомрулери» (аутономија, који ће свагда бити с либералцима против конзервативца), онда либералци располажу

већ су 280 гласова, дакле имају већ 127 гласова више. Кад се на ум узме, да су либералци ту вишину задобили не само у својим изборним срезовима него и у чисто конзервативним који су до сад свагда бирали конзервативце, онда је јасно да су изгледи конзервативца мркли. У парламенту има свега 658 чланова; у минулој законодавној периоди располагао је Виконсфилд већином од 50 до 60 гласова, дакле могао је рачунати на својих 400 гласова. Ако дакле приликом овјех новијех избора партија Виконсфилдова само нешто преко десет процената изгуби, онда је она пропала, а сви су изгледи да ће тако бити.

Ибори теку још једнако и трајаће још цијеле идуне недеље. Да се том приликом у земљи свакојаки призори појављују којима нијесу вјешти народи на континенту вични свагда све по некој регули и уз полицијски надзор радити, то се по себи разумије. Инглешки је народ скроз проникнут својом уставном свијешћу, па ту онда није чуо што се у људи страст успали кад им ваља да врше једно од најважнијих права уставних. Да се при том понекад и границе доброга реда прекораче, мора се заневати на рачун разних људи и људи. Тек из свега се види, да је узурјаност велика, и нарочито се сва горњана излијева на Виконсфилда и његову владу и на конзервативце. Све улице лондонске шарене се од плаката и у разним бојама у којима се препоручује кандидат или оне странке. Конзервативци издају своје плакате на црвеној карти, а либералци на модрој. Често се могу видјети факсини, где покриву преа големим каквим плакатом, на ком стоји програм неког кандидата, а на њима опет стоји друга карта с именом кандидата. На многим мјестима виде се свакојаке карикатурне слике, на којима највише разликују једнога Виконсфилда; тако су га на једној слици напратили као црквењака који тјера јадну удовицу њеку те хоће да закона своје дијете на гробље, то ће рећи: што је Виконсфилдова већина у парламенту довијела срамну раредбу, да се на општем гробљу не смије уколати ко није од вјере државне, мањ ако ће му допустити да му поп од државне цркве очати молитву над гробом. Лјевна толеранција у високопросвијешеној Инглешкој!

При изборним говорима догађају се сваки изгреду. Тако су се на министра финансиј Норскота, кад је хтио да држи говор против Гледстона и да прочита Елиотове телеграме, бачали трулим јајима, те је јадни министар морао сићи с трибуне сав умазан и жут од подупаних јаја. На другом мјесту, где је негђекон конзервативни кандидат устао да говори против Гледстона, журнулу су либералци на трибуну, свалили њу и говорника, зграбише столицу те дође до правог боја. У опште Гледстон узива данас у Инглешкој велико уважење, а не зову га тамо друкчије него «пријатељем народа», као што се види из овјих стихова, који се по свој Инглешкој на свијем плакатима либералаца могу читати:

Far too long we've had the Tory,
Gladstone now! and England's glory!
Down with Beaconsfield, and send
Gladstone in, the People's Friend!

т. ј. одвећ дуго имамо Торјејвце, а сад хоћемо Гледстона и славу Инглешке! Доље с Виконсфилдом, а пошљимо Гледстона, пријатеља народа!

У Бугарској отворена је народна скупштина бесједом књажевом, у којој се наглашује лијеви и почасни пријем, што га је књаз бугарски нашао на двору Њ. Величнства цара руског као и у руском народу. У бесједи се каже, како се цар руски непрестано живи интересује за Бугарску. Однос кнежевине према свјем силама пријатељски су. Књаз наводи у бесједи, како ће влада његова подијети скупштину читав ред законских пројеката.

Одмах иза отварања скупштине бугарске изведена је тамо мирним и уставним путем мијена владе. Дојакошњи преједник министарског сајета владика Климентије, а с њим ваља и остали министри, подијети су оставку коју је књаз примио. За тим је с мјеста књаз позвао на владу Цанкова и повјерно му да састави нови кабинет, што је исти већ и учинио и књаз одобрио.

Поступак како самога књаза тако и пређашњих министара види се да је потпуно уставан и коректан. Видећи да у скупштини немају већине министри су одступили, а књаз је вољи народа одао своју пошту кад им је оставку примио и кад је позвао на владу човјека, од којег се могао надати да ће довести на министарство људе, који ће имати већину у скупштини. За сад нам је јављено само за министра Цанкова; имена осталијех министара нијесу нам позната. Цанков је ваљан бугарски патриота, и његово је име чувено било још прије успостављења бугарске кнежевине, око чега је и он много радио. Цанков спада у либералну или како је неки називају радикалну странку бугарску, која данас има већину у бугарској скупштини; и остали његови другови у министарству биће јамачно узети из чланова исте странке. Као пријатељи бугарскога народа ми желимо да се једно министарство, које узива повјерење бугарскога народа, успали и даде залог тврдога и постојаног реда и напретка.

Из Русије јавља се, да је шеф највише извршне комисије, међу осталијем зјерама, у првом реду предузео да строго

прегледа све државне тамнице и затворе како у пријестоници тако и у градовима гдје су сједишта главнијех губернијама. По налогу његовог тајни савјетника Шмида, управник политичке струке у трећем одјељењу, имао је да прегледа сва акта, те се показало, да међу нихилистама, који су под заједничким именом «бунтовника» позатварани, има њих на стотипе, а како њеки кажу, и до хиљаде, који су већ су дјељењу, а затвору, а још никад дуже времена у затвору, а још никад нијесу били преслушани. Међу овјезице више од половине страпано је у каземате петропавловскога града, а то се тјем објашњава, што су скоро сви, који су узвращени у југозападним губернијама, у пријестоници пренесени. У половини овога мјесеца прегледана су све ове апсане у највећој тишини али темељно и резултат је тога прегледа био врло повољан за апсанике, јер је Лорис-Меликов наредио да се више од 30 процената на слободу пусти и својим кућама отпрати. Осим тога, неких 20 процената отпрано је у губерније на Волги, гдје ће увјавати потпуно личну слободу у извјесним границама. Друга половина апсаника, против којих је државно прокураторство у пуној правној форми тужбу подигло, предаће се што прије петроградском војном суду. Да би се утолила невоља овјех несретника, који су се много напатили и здрављем оштетили у мрачним и влажним подземним тамницама, наредио је Меликов, да се сви апсанци премјесте у здравље кљелије, а та наредба има да се изврши по свијем тамницама државнијем, гдје стоје заточени политички кривци, дакле и у Одесу, Кијеву, Харкову и т. д.

Мимо све то поставио је био шеф највише извршне комисије врховно правни, да се више нико не смије лишити своје личне слободе без основане сумње, и изишла је у том смислу јасна и чиста окружница, управљена на све начелнике полицијске. Према подздрав компетенцију Лорис-Меликова само Петроград и петроградска губернија спада, он је своју власт раширио и даље, па је тако недавно у Баршави, гдје је у стану једног медицинара Руца из Казана било затворено 17 особа, 12 на слободу пустио, а само петорицу, против којих су се находили јакни разлози сумње, у затвору задржао и суду их предао. Исто тако раширило је Меликов и апсане у Одесу, Кијеву, Полтави, Москви и т. д. и одвојно невине од правних кривца, држши се чврсто овога правила, које је одмах у почетку свога тошкога звања себи поставио: да праве кривце ваља без милости казнити, али невине под сву заштиту закона стављати.

У Источној Румунији отворена је ванредна сесија провинцијалне скупштине 10. в. м. уз обични церемонијал. Од консулског тјела били су при отварању само заступници Француске, Русије и Ита-

Листак „Гласа Црногорца“.

ДА СА М!

Да сам Омир! —
Плаву бих срцем у грудима,
Извио се душом над облаке;
Живом бих се жељом разгријао:
На павно гусле јаворове
И пјевао све српске јунаке, —
Хранитеље части и поштења,
Вјерне слуге Бога и народа; —
Вјечну славу смртне погибје,
Што се блиста на небу достојно
Пјевао бих то Косово бојно.

Да сам Виргил! —
Од онога ископаног данка
Када мрче пред свештене двери
Великоме Душановом царству: —
Куд његова генијална душа
Поврати се извору својему
Свијетлеме на небеса трону. —
Скупио бих Српство свеколико
Под именом тешка мученика,
Па бих тужну зангראо лару,
А уз лиру грлом подвацио
Те његова пјевао страдања... —
Пјевао бих јесму са сузама
О насиљу злобнога тартара,
Нечовјешту и о лутом гњеву,
Што на српски олтар изригао,
Са чим српско срце отровао,
Па га свјету дига' са видика:
Пјевао бих јесму мученика.

Да сам Данте! —
Сашао бих наклеу у дубине,
Ће негрије суци на мјесеца:
Ће је страшна вјековита тама;
Ће заслуга људских нејдела
Достојном је одређена платом. —
Сашао бих, па се веселио
Насладно и срце и душу
Тешком муком српских зајаница,
Која наше сатријеше царство:
Која дичну зграду Њеманића
У дрвени пламен обратише...
Сашао бих, па бих се грозно,
Безумнике несретне жалио:
Е им слепост очи обејенила;
Е им срце душу предобило;
Е вјечних мука донадули. —
Сашао бих, па бих изашао,

Те мислећи куд се дијевао
Још бих српски пака' ојевао.
Да сам Његуш! —

Запјева' бих јесму од ужаса,
Побунно муље кроз облаке,
Да у гњеву програме небеса
На паклене отроване душе,
Које српски олтар погазише;
Освете бих успламтно жаром;
Дигао бих народ на оружје,
Сагр'о бих крваве кривике,
Што чланове наше раздробиле;
Чланове бих опет саставио
У поносно цјелокупно тјело,
Да се са њим покољења диче. —
Па бих тада срца веселога
Приватно гусле јаворове:
Опјевао мача и андара; —
Угјешио Мандушића Вука
Ра' сломљене пушке цеврдара.

Да сам Петар! —
Скупио бих силе свеколике,
Узисао се родољубним жаром,
Раширио ове топле груди:
Велико бих притиска' Славенство,
А јужноме пао о гр'оче;
Па бих јесмом домородног звука
Пјевао му ону брацку љубав,
Пјевао му ону слогу свегу: —
Поносити образ у поштењу
И блажеви живот у спасењу.
Да сам Бранко! —

Висо бих се од гране до гране
Од дрвета једног до другога;
Скакуцао млађа по пољана,
Па купшо миље и ковиље,
Па купшо мирисаво цвјеће. —
Равно бих руменом зорицом,
Ударао водом и матицом;
Гледао бих сунице на западу,
Гледао бих ону мому младу, —
Црнооку румену ружицу,
Што ми живо срце понијела.
Играо бих коло вилонито,
У тамбуру ситну ударао;
Нво вилде, давао здравнице:
Љузине бих пјевао јесмице... —

Да сам, да сам!... о зашто нијесам:
Бранко, Петар, Његуш, алч Данте!...
Рашта Виргил... рашта Омир нијесам
Мирније бих сада био душе! —
Тешко време, што ми слабе груди
Њеким силним притискује махом
Тада би ми олакшало младу. —

Тад би моји виђели вренци
Што њедови наши претријеше,
Ко им тешке муке ударио:
Како би их требало кајати;
Брацке бих им разгријао груди,
Племенита пробудио чувства:
Виђели би ће се браћа кољу
Да ту срце ни напретка нема. —
Виђели би да наше спасење
У љубави и слози почива;
Виђели би...

О зашто нијесам!

Тад бих вјечни спомен оставао,
Споменник бих дични подигао
Пред олтаром народног храма,
Да се њему клања покољење
Ка' животу божанственог свеца
Док узгрије сунца и мјесеца.

?.

МЛАДИ МИРКО.

»Расти, расти и напредуј
»Ој! чедашце, моје драго;
»Бабов андара тебе чека,
»А твоје је то зангао!
»Он те чека и моли те,
»Приђе што мож да га примиш;
»И да тугу мајке твоје
»Са срдашца њена снимш...
»Твој бабајко тешко може
»У гробници да почива;
»Рајско миље, — освети га,
»Рајско миље да узжива! —
»Догод њега не осветиш,
»Ни ја нећу мирна бити;
»Расти, расти — освети га:
»Па престају сузе лати!...
»Твој је бабо преминуо
»У невољу, — а на вјеру:
»Крвићи га отроваше

»О барјаму на вечеру. —
»Жао ми је, што не даде
»Дан живота на бојиште,
»Ил' зашто га не убисте!
»Но троваше на огњиште!...
»Жао ми је! — и кумим те,
»Расти, сине, ах, за Бога:
»Да извидаш срце моје,
»И осветиш баба твога!... «
»Пораста' сам — рече — доста,
»Ја тринаест имама љета;

»Ни два дана проћи неће,
»Готова ће бит освета!...
»Но ми вади пушке мале,
»А цеврдар бабов скини,
»И дођај ми пламен андара,
»Да одлазим у туђини!... «
»Недајем ти пушке мале,
»Ни андара, сине Мирко;
»Јошт си нејак — те нијеси
»Управљати њима свик'о!

»Већ причекај три године,
»Док те снага не прихвати:
»Па онда ће мајка твоја
»Весело те оправљати! — «
»Дај, оружје, мила мајко,
»Срце моје приспјело је!
»Дај, оружје — е ме муке
»Оца храброг снагом поје!
»Мој је отац потурици
»Сманл-бегу курбан био;
»Мој је отац у невољу,
»А на вјеру дух пуштво!...
»При посљедем часу својом
»На колена знам да клече:
»Сачувај ми, Боже, снага
»Да м' освети, то он рече. —

»Те су рјечи у мојему
»Младом срду зарезане;
»Те ријечи не дају ми,
»Да момачке видим дане!... «
»Мајка скончи и дохвати
»С чивилука цеврдара;
»Додаде му пушке мале,
»А још к томе и андара:
»Држ' оружје — сретно путуј
»До дворова' Сманл-беге;
»Па јуначки на очиглед!
»Гледај добро, згоди њега!
»Чувај живот, — али више
»Пази образ праједова':
»Која никад непознаше
»Страх од паша, ил' бегова!... «

Уста' Мирко, опреми се,
И вакити врло дивно;
Тешко чека — док не крене,
За осветом д'јете криво.
Опреми се — и поносно
Рече: »е Богом, мила мајко!
»Одох виђет мјесто оно:
»Ће-но паде мој бабајко!... «
»Буди храбра, и у двору
»Док се вратим стој весело;

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“

ПРИГРАД, 23. Марта — Султан је потврдио данас одлуку министарског вијећа, да се дозволи разmjена земљишта коју је тражила Црна Гора у својим потовним приједлозима.

СОФИЈА, 24. Марта. — Народна скупштина отворена. У својој бесједи књаз се хвали пријемом у Русији, наводи како се цар живо интересује за развитак Бугарске, потврђује да Бугарска стоји у добрим одношајима с иностранним силама и побраја низ законских пројеката који ће се поднијети скупштини.

ЛОНДОН, 24. Марта. — До сад 412 избора, од свијех 271 либералац, 141 конзервативац.

СОФИЈА, 24. Марта. — Прегједник министарског савјета подио оставку коју је књаз прихватио.

ПАРИЗ, 24. Марта. — Принац Наполеон издао на јавност писмо у којем изјављује, да наредбе владне односно калуђерских задруга нијесу прогонства него повраћање к правилу јавнога права, и да између легитимиста и бонапартована нема ништа заједничкога. Вријеме је, вели се у том писму, да сваки пође за својим традицијама према боји својих начела.

ЛОНДОН, 25. Марта. До данас у јутро познато 433 избора, од ових 258 либералаца, 153 конзервативца и 22 хомрулера. Гледом изабран у Мидлотијану у већини грађија конзервативних.

БЕРЛИН, 25. Марта. — Савезничко вијеће расправљајући закон о маркама нашло се у несугласици односно питања о маркама на поштанске новчане упунице. Већина од тридесет чланова представљаху станаовиштво од 7 и по милиона, мањина од 28 чланова заступашу станаовиштво од 30 милиона; два члана савезничког вијећа из мањинских држава располагало су са 16 гласова. У слијед овог гласања Бисмарко званично подио оставку наводећи да он не може подржавати глас већине управљен против Пруске, Баварске и Саксонске.

БЕРЛИН, 26. Марта. — „Нац. Црг.“ јавља како је цар одговорио Бисмарку на потрживање његово да му прими оставку: никад! Но Бисмарко је јуче поново оставку наводио да му је здравље поремећено.

СОФИЈА, 26. Марта. — Ново министарство састављено под пресједништвом Цанкова.

БЕРЛИН, 26. Марта. — Цар није још ништа ријешо на оставку Бисмаркову. У парламентарним круговима увјеравају, да ће савезничко вијеће поново узети у претрес питање о поштанским маркама, а онда да ће се приближити погледима државнога канцелара.

БЕРЛИН, 27. Марта. — На исказање Бисмаркову да му се узврати оставка цар је одговорио кабинетског наредбом, у којој вели да не може примити оставке на основу оних разлога које је навео Бисмарко, него ваља да Бисмарко учини приједлоге такове, да се може уставним путем ријешити заплет.

БУКУРЕШТ, 28. Марта. — У комори одговарајући на једну интерпелацију рече Бојреско, да влада румунска води реалну политику, т. ј. да хоће да подржава добре односе са свјема силама, али да се неће дати да буде оруђе иједној иједној снага. Кокора је ову изјаву живим и једнодушним одобравањем прихватила. Министар навјести, да ће скорије обнародовати дипломатски акт.

Позив на претплату на „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Крајем овог мјесеца биће издата претплата многим нашим претплатницима.

С тога позивамо учtivo све пријатеље нашега листа, који су ради и даље овај лист држати, да нам за времена поштом претплату,

Уредник и издаваоц Војво Новакоскић.

да им не би, због касно стигле претплате, који лист изостао.

Цијена је „Гласу Црногорца“: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРОУГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ):

На годину 6 фор. а. вр.
На по године 3 „
На три мјесеца 1 „ 50 н.

За све друге земље у Јевропи и Америци:

На годину 20 франака.
На по године 10 „
На три мјесеца 5 „

Претплатници из Аустро-Угарске (и Босне и Херцеговине) нека шаљу своју претплату поштанском упуницом на г. Петра Рамадановића у Котор. Нарочито се умољавају претплатници из Босне и Херцеговине, да нам не шаљу новце непосредно овамо у запечаћеном писму, за које ми морамо овдје плаћати свагда по 40 до 50 новчића, него нека упућују претплату на г. Петра Рамадановића у Котор, и то поштанском упуницом, која је сад и за Босну и Херцеговину уведена.

Претплату из Србије на наш лист примају књижаре Валожића и Пурића у Биограду. С тога не се тамошњи наши претплатници изволе за времена с претплатом обратити на једну од поменутијех књижара.

Претплатници с других страна нека шаљу своју претплату у плаћеном писму на: „Управу „Гласа Црногорца“ на Цетиње“.

Цетиње, 12. Децембра 1879.

У П Р А В А ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.

Књижевни оглас.

У књижари Ј. ПАВЛОВИЋА на Цетињу могу се добити ове књиге:

GRAMMAIRE de la LANGUE SERBO-CROATE par A. Parčić. Traduction à l'usage des Français contenant des améliorations suggérées par l'auteur avec une introduction par le docteur J.-V. Feucrier médecin-major en mission au Monténégro, chevalier de la légion d'honneur, commandeur de l'ordre de l'impérialité de Monténégro, membre correspondant de la société médicale d'émulation de Paris, des sociétés de médecine de Lille, Nancy etc. Paris 1877.

ИСТОРИЈА УМНОГА РАЗВИЋА ЈЕВРОПЕ. Написао Ц. У Дрепер. Оба дијела ф. 2. 80 н.

ПОВРТАРСТВО за школу у народ написао др Ђорђија Радич ф. 3. 20 н.

ЖИВОТИ И ДЈЕЛА ВЕЛИКИХ ЉУДИ из свијех народа. Сабрао и уредио М. Ђ. Милићевић. Сва три дијела ф. 3. 20 н.

КУЉЕВНИ ЈЕКАР или најважнија упутства при лијечењу свијех болести као и за очување здравља. Саставио др Н. Сријемац. ф. 1. 30 н.

ИСТОРИЈА СВИЈЕТА за народ и школу. Написао Стојан Бошковић. ф. 1. 80 н.

ЈЕ ЛИ МОРАЛО БИТИ? Приповијетка од К. Деллева. ф. 1. 20 н.

НОВИНА. Роман И. С. Тургенјева. Оба дијела ф. 1. 60 н.

ПСАДМИ ДАВИДОВИ. Превео Ђуро Даничић. ф. — 30 н.

УЧИТЕЉ РУСКОГ ЈЕЗИКА. Изнова израђено дјело по методи Робертсона од А. Василевића. ф. — 80 н.

ГРИЈЕХ И КАЈАЊЕ. Роман из времена Шпанолске иквизиције од А. Брасета и Ј. Ковена. Сва четир дијела. НАШЉЕДСТВО. Приповијетка од Хенрика Чоке. ПРИПОВИЈЕТКЕ Б. ЈАКШИЋА. (Сви сјидога Гамзе. — На мртвој стражи. — Сујав, Невјерна Тјајана и Краљича. — Српско чобанче.) Сва четир дијела. ПРВА ЉУБАВ. Новела Ивана Тургенјева. ф. — 50 н.

ЧЕТОВАЊЕ. Приповијетка од Марлинског. ф. — 40 н.

МРАЧНА КУЊА. Американски роман. ф. — 40 н.

ПРИПОВИЈЕТКЕ МАВРА ЈОКАЈА (Круна и мјрта. — Тринућ Бог помаже. — Смрт на пресуди.) ф. — 25 н.

АБДАЛАХ. Арапска приповијетка. Написао Едвардо Лабуред. ф. — 60 н.

ПУТ ОКО СВИЈЕТА за осамдесет дана. Од Јулија Верна. ДЈЕЧИЈА ЗАБАВА у слази и ријечи. ф. — 25 н.

ВЈЕРЕНИЦА ЦРНОГОРСКА. Новела Мих. Полита-Десанчића. Друго издање. ф. — 25 н.

КОТАРЧИЦА ДВИЈЕЊА. Приповијетка за старо и младо. РУКАВИЦА. Роман из инглишкога друштвеног живота. ПРОГНАНСТВО ШПАЊСКЕ КРАЉИЦЕ ИЗАБЕЛЕ, или тајне двора мадриског. Исторични роман. Све 28 свезака. ф. 8. 60 н.

БАДЊАК. Дарак доброг дједи ЕНОХ АРДЕН од Тенисна. Пријевод Змај-Јована Јовановића. ф. — 50 н.

ОРАО ф. — 50 н.
СРПСКИ СОКО ф. — 50 н.
ПАНЧЕВАЦ ф. — 30 н.
ЦАРИБ ф. — 25 н.

НОВА РУЖИЦА српски народни календар за 1880. . . ф. — 25 н.
СРПСКИ ЉЕТОПИСИ сви од г. 1858 (књ. 98) па до г. 1877 (књ. 120). Цијена им је по 50 н., 80 н. и 1 фор. а. вр.

Бр. 370. ОБЈАВА. Руј (шмак) који се идућег љета у Књажевству Црној Гори буде продавао се на јавној лиценцији 25. и 26. Априла по старом календару 1880 године. Зато се овим позивају сви они који желе поменути руј закупити, да изводе означених дана на лиценцију доња, која ће се држати у канцеларији министарства финансије.

Цетиње, 14. Марта 1880
Из канцеларије министарства финансије.
(3—4.)

Број 231. СТЕЧАЈ. На једно љекарско мјесто за варош Цетиње, као и за „Данилову болницу“ која се у поменутој вароши налази, распишурје се овај стечај. Са овим мјестом склопана је годишња плата од 5000 франака у злату. Компетенти, који се желе тражити за сво мјесто, нека своје молбенике спаодјевене свједоцима прописаној теоричној спреми и о дојакорној љекарској пракси на потписану канцеларију најдаље до Ђурђевога дне ов. г. по ст. календ. управе.

Од компетената тражи се још и да су вјешти српског језика у говору и писму.
Цетиње, 7. Марта 1880.
Књ. црног. канцеларија Министарства унутрашњих дјела.
(4—2)

О Г Л А С И.
Најновије руже од 1879—1880
Пирамидалне руже.
Све више се траже и одомаћују оне ПИРАМИДАЛНЕ РУЖЕ које ја из малих табака свакојаких ниских ружа од најлеменитије руке облагорађивана. Упутство, како се око овјех ружа поступа, шаћем уз сваку нарудбину бесплатно. 1 ком. 1 марка, 12 ком. 8 марака с паковањем.

Најновије Јагоде и Малине по 2 марке, Ружицањина на високом стаблу по 1.50 марака. Илустровани каталог етоји сваком на распооджену бесплатно.

Ф. НЕУДИНСИ, Rosenzüchter, Langensalza i. Th.

(3—12)

Штампарија Ј. Павловића у Сремским Карловцима

снабдјевена са два ручна преса, цијелим прибором штампарским и су 50 цента разноврених слова, старијех и новјех, највише ћирилских, може се купити за 1200 фор. а. вр.

Штампарија је згодна за какву ману варош. Ради даљих услова ваља се обратити или самом имаоцу штамарије на Цетиње или Кости Павловићу трговцу у Сремским Карловцима. (10—12)

О Г Л А С На

Трговачком учевном и васпитном заводу у Марбургу (у Штајерској), који је потпомогнут високом ц. к. министарством просвете, почиње за ову годину, који приноси вјешти немачкој језику, припреми течај 1. Априла траје до почетка нове школске године т. ј. до 15. Септембра. — Одличне предруке; здрава, пријатна клима. — Програме достављају из нарочите љубавности Браћа Јовановићи у Котору, а на захтјевање шаће их бесплатно и

Проф. Петар Реш, управник.
(3—4)

FEODOR DOEBEL LEIPZIG (Германија) фабриканат од: писачег, живописног и цртачког прибора, изврстних: графитних табла и легиштера, кутје за пера, кутје за туш.

Рајсцајга (шестара), куверта за писма и писањих књига.

Велико стоварнице од немачких и инглишких челичних пера.

Цјелокупне израде у оловкама и графитним таблама.

A. W. FABER у Stein код Нирнберга. Цијеноповици шаљу се бесплатно и франко. (2—2)

Шпедиционарека и комисионарека радња Ј. БАНАТОВИЋА у Бечу (1. Grashofgasse 4.) препоручује се за набављање сваковрстног еспапа из првих извора, као и за подвоз еспапа жељезницом и паробродом са врло умјереном хасном. (8—20)

ПОШТАРСКИ ЛЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до евршетка Септембра 1880.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња у понедељак, у четвртак и у суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долази из Котора у понедељак, сриједу и суботу. Предавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња за Котор у недељу у 6 ура у јутро. Предавање у суботу до 6 ура по подне.

Долази из Котора у понедељак. Предавање у 8 ура у јутро.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић и Подгорицу у понедељак, сриједу и суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долази с Ријеке, из Бара, с Даниловграда, из Никшића и Подгорице у уторник, четвртак и недељу. Предавање у 10 ура ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић и Подгорицу у сриједу. Предавање у уторник до 6 ура по подне.

Долази у четвртак. Предавање у 10 ура пред по дне. Канцеларија је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро а од 4 до 6 по подне. Цетиње, 20. Марта 1880. Управитељство Књ. црногорске поште.

У државној штамарији.